

Finansdepartementet
103 33 Stockholm
Dnr: Fi2017/02150

Arbetsgivarföreningen KFOs remissvar SOU 2017:38

KFO är en arbetsgivar- och intresseorganisation för kooperativa och ömsesidiga företag, verksamheter inom idéburen välfärd och för civilsamhällets organisationer.

Arbetsgivarföreningen KFO företräder 4000 medlemsföretag som tillsammans har 105 000 anställda. Vi bildades 1943 och är Sveriges största fristående arbetsgivarorganisation vid sidan av Svenskt Näringsliv och Sveriges Kommuner och Landsting. Vi är partipolitiskt obundna, men driver våra medlemmars intressen både vid förhandlingsbordet och på den politiska arenan. Gemensamt för våra medlemmar är att de bedriver verksamheter som är långsiktiga, hållbara och värderingsstyrda. Inflytande och demokrati är viktiga ledord, liksom att vinster återinvesteras i verksamheten eller på annat sätt kommer medlemmar, kunder eller brukare till godo.

KFO har svenskt rekord i arbetsfred. I över 70 år har vi arbetat för att våra medlemmar inte ska hamna i arbetsmarknadspolitiska konflikter. I vårt huvudavtal finns ett inbyggt system med tröga ventiler som gör att vi kan lösa tvister innan de bli ett hot mot verksamheten. Vår avtalsmodell bygger på samförstånd om en viktig princip: Att centrala kollektivavtal om löner och villkor ska vara konkurrensneutrala gentemot arbetsmarknaden i övrigt.

Drygt 520 av KFOs medlemsföretag är verksamma inom personlig assistans, och dessa sysselsätter cirka 33 000 personliga assistenter. I den här stora medlemsgruppen finns brukarkooperativ i ideella och ekonomiska föreningar, ägarledda aktiebolag och egna arbetsgivare. Gemensamt för KFOs medlemmar inom personlig assistans är att de är tydligt värderingsstyrda och att de ofta har egna erfarenheter av funktionsvariationer och personlig assistans.

KFOs remissyttrande tillstyrker flera av de förslag och bedömningar som betänkandet presenterar. Vi välkomnar utredningens bedömning att idéburna aktörers roll behöver förtydligas och lyftas fram och att idéburna aktörer som drivs utan vinstintresse fyller en viktig roll i välfärden. Vi välkomnar en rad förslag om utvecklingen av den offentliga statistiken samt bedömningen att tillsätta en utredning för att ta fram en rättssäker definition av idéburna organisationer. KFOs huvudsakliga avstyrkande gäller förslaget om att en juridisk person med tillstånd för välfärdsverksamhet inte ska få bedriva någon annan typ av verksamhet. Vi kan inte se att förslaget behandlats enligt direktivet, att analysera om det bör ställas olika krav beroende på drifts- och verksamhetsform. Övergripande beklagar KFO att betänkandet inte fullt ut avspeglar direktivet som utredning har haft när det gäller att analysera om kraven bör vara lika för alla utförare eller om det finns behov av att ställa olika krav beroende på drifts- och verksamhetsform.

KFOs yttrande i sammanfattning:

- KFO avstyrker förslagets utformning i 11.3.2 om att offentligt finansierad privat välfärdsverksamhet bör bedrivas i en separat juridisk person. KFO delar emellertid utredarens strävan efter jämlik vård där människovärdes-, behovs- och solidaritetsprinciperna är okränkbara. KFO föreslår att undanta idéburna och kooperativa verksamheter från förslaget om separat juridisk person.
- KFO tillstyrker förslaget om att Socialstyrelsen och Statens skolverk ska redovisa idéburen sektor särskilt i sin statistik, samt att SCB ska bistå myndigheterna, enligt 10.6.
- KFO välkomnar bedömningen att SCB ska kvalitetssäkra statistiken över idéburen sektor tillsammans med berörda aktörer i 10.6, men ser av det senaste decenniets erfarenhet behov av att SCB får berörda aktörer specificerade.
- KFO välkomnar att det på längre sikt bör övervägas om klassificeringen av organisationer som idéburna ska framgå av det allmänna företagsregistret.
- KFO delar bedömningen i 11.4 om att tillsätta en utredning för att ta fram en definition av idéburna aktörer. KFO välkomnar kopplingen till statistikframtagning och möjligheten att skapa ändamålsenliga och särskilda regler för idéburna aktörer, liksom eventuellt associationsform.

KFOs ställningstaganden till förslagen i SOU 2017:38

10.2.3 Bestämmelser om uppgiftsskyldighet bör införas

Det råder osäkerhet kring vilken typ av situationer och vilken typ av uppgifter förslaget i 10.2.3 avser. KFO vill understryka vikten för den enskildes integritet av förtydliganden kring i vilket syfte uppgifter ska inhämtas och hur det är tänkt att dessa får användas.

10.3 Tillsynsmyndigheternas befogenheter

När det gäller förslaget om att IVO ska kunna förelägga en vårdgivare vite vill KFO uppmärksamma vikten av förutsägbarhet i systemet, exempelvis när det gäller innebörden av skälig tid i förväg, handläggningstider och bedömningskriterier.

10.4 Förutsättningarna att följa insatser inom socialtjänsten behöver förbättras

KFO tillstyrker förslaget om att kartlägga behov av data inom socialtjänsten samt vilka brister som enkelt kan åtgärdas.

10.5.2 Förutsättningarna för ett enhetsbaserat verksamhetsregister bör utredas

I arbetet med att ta fram ett verksamhetsregister på enhetsnivå och i syfte att system utvecklas på ett ändamålsenligt sätt för de olika associations- och verksamhetsformer som KFO har kunskap om och företräder, bistår KFO gärna med kunskap och erfarenheter. KFO företräder aktiebolag, ekonomiska föreningar, ideella föreningar och stiftelser i välfärden.

10.6 Bättre möjligheter att följa idéburna aktörer

KFO tillstyrker förslaget om att Socialstyrelsen och Statens skolverk ska redovisa idéburen sektor särskilt i sin statistik, samt att SCB ska bistå myndigheterna.

KFO välkomnar bedömningen att SCB ska kvalitetssäkra statistiken över idéburen sektor tillsammans med berörda aktörer, men ser av det senaste decenniets erfarenhet behov av att SCB får "berörda aktörer" specificerade. KFO föreslår att Stockholm Center for Civil Society Studies vid Handelshögskolan i Stockholm utgör en av de berörda aktörerna. KFO bidrar också gärna i arbetet.

11.2.2 Upphandlad verksamhet

KFO tillstyrker förslaget om att Upphandlingsmyndigheten får ett resurstillskott och delar bedömningen att det krävs mer utvecklingsarbete för att ställa bra kvalitetskrav i upphandling

av välfärdstjänster. Vi vill uppmärksamma att det krävs kompetens om olika associations- och verksamhetsformer, i så måtto upphandlingspraktiken ska utvecklas i den riktning som utredningen eftersträvar. KFO föreslår att detta specificeras vid tillsättandet av tjänsterna.

11.2.4 Assistans enligt LSS

Utredningen menar att om kommunen vore huvudman för all personlig assistans och den skulle upphandlas genom LOU eller omfattas av LOV, så skulle det ge bättre förutsättningar för att systematiskt ställa krav med syfte att utveckla kvalitet i insatsen. Utredningen pekar på att det skulle kunna leda till krav på effektivare insatser. KFO delar inte utgångspunkten utan menar att bemyndigandet, den assistansberättigades valfrihet och möjlighet till självbestämmande, utgör kärnan i assistanslagstiftningen. Ersättning för personlig assistans följer med den enskilda individen, som själv väljer anordnare. Med kommunen som huvudman skulle risk för skillnader i bedömning och hantering av den personliga assistansen inträda. Kommunens val av system och kriterier för godkännande och uppföljning av utförare skulle också påverka den enskildes valmöjligheter. Kommunen och den kommunala styrformen ger inte per automatik vare sig bättre kvalitet eller effektivitet.¹

11.3.1 Sammanhållna insatser runt individen

KFO delar utredningens bedömning av omfattande behov av mer sammanhållna insatser runt individen och samtliga berörda aktörers ansvar att bidra i den utvecklingen.

11.3.2 Jämlikhet

KFO delar utredarens strävan efter jämlik vård där människovärdes-, behovs- och solidaritetsprinciperna är okränkbara.

Förslagets utformning om att offentligt finansierad privat välfärdsverksamhet bör bedrivas i en separat juridisk person är däremot inte konstruktivt för delar av KFOs medlemsbas att kunna bidra i den riktningen.

Utredningen har inte vad vi kan utläsa, vare sig i huvud- eller i slutbetänkande, följt direktiven Fi 2015:01 om att *Utredaren ska analysera om kraven bör vara lika för alla utförare*

¹ Statlig personlig assistans - resultat från gruppen assistansberättigade Socialförsäkringsrapport 2011:18; Kommunernas kostnader för assistansverksamhet ISF 2014:23; Koll på assistansen SKL 2015; Vad kostar verksamheten i din kommun SKL 2013

eller om det finns behov av att ställa olika krav beroende på drifts- och verksamhetsform och verksamhetsområde. I kapitel 11.3.2 saknas beskrivning och analys av om det finns behov av att ställa olika krav beroende på drifts- och verksamhetsform.

Som företrädare för verksamheter inom en rad associationsformer identifierar vi kostsamma konsekvenser av förslagets utformning. Idéburen sektor som utgör en del av vår medlemsbas är uppbyggd kring den enskilda människans behov. Gåvor, donationer och medlemsintäkter är välkomna bidrag till de offentliga avtalen, för att kunna tillgodose vård eller social omsorg med avsikt att möta människor snarare än stuprör.

KFO föreslår att undanta idéburna och kooperativa verksamheter från utredningens bedömning om separat juridisk person.

11.4 Definition av idéburna aktörer

KFO välkomnar utredningens bedömning i kapitel 11.4 om att tillsätta en utredning för att ta fram en definition av idéburna aktörer. KFO välkomnar både kopplingen till statistikframtagning och till möjligheten att skapa ändamålsenliga regelverk och eventuellt också associationsform.

Avslutning

Internationellt sett är idéburen och kooperativ välfärd välmående där det finns politisk vilja och anpassad styrning, med så kallade polycentriska styrsystem.² KFO antar hösten 2017 ett intressepolitiskt program vilket stakar ut vägen att vara en aktiv part i samverkan med politiska makthavare för en konstruktiv utveckling när det gäller idéburet och kooperativt företagande. Vi välkomnar regeringens intention att stötta sektorns utveckling, och vill föreslå ett gemensamt långsiktigt åtagande i form av ett FoU-institut. Ett FoU-institut är ett viktigt steg på vägen för att möjliggöra de konkreta förslag som presenterats i Valfärdsutredningens båda betänkanden när det gäller idéburen sektors utveckling. KFO återkommer med beredda underlag i frågan om nationellt FoU-institut för idéburet företagande.

På Arbetsgivarföreningen KFOs vägnar

Petter Skogar, förbundsdirektör

Karin Svedberg, intressepolitiskt ansvarig

² Mattias Lundbäck och Nils Karlsson <http://www.dn.se/debatt/valfard-behover-bade-privat-och-offentlig-verksamhet/>; Journal of Economic Behavior and Organization, "Polycentric Political Economy: A Festschrift for Elinor and Vincent Ostrom", 2005, Volym 57, Nummer 2.